

Γ.Ν.ΠΑΤΡΩΝ "Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

Ασφαλής χορήγηση Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) HIGH ALERT – DOUBLE CHECK HAM & LASA

Διοικητής Γ.Ν. Πατρών:	Μπάκαβος Ιωάννης
Πρόεδρος Επιστημονικού Συμβουλίου:	Μαργαρίτης Βασίλειος
Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας:	Αβραμοπούλου Χαρίκλεια
Διευθύντρια Φαρμακείου:	Αρσένου Ευαγγελία
Τομέαρχης Νοσηλευτικού Παθολ. Τομέα:	Σκουζή Παρασκευή
Τομέαρχης Νοσηλευτικού Χειργ. Τομέα:	Νικολακοπούλου Διονυσία
Τομέαρχης Νοσηλευτικού Εργαστ. Τομέα:	Ασλανίδη Αικατερίνη

Συντάκτες Πρωτοκόλλου:

Δρ. Αρσένου Ευαγγελία Διευθύντρια Φαρμακείου MSc PhD

Κοψάρη Αικατερίνη Φαρμακοποιός MSc

Ανδριοπούλου Μαρία Νοσηλεύτρια MSc

Λεβέντης Χαράλαμπος Νοσηλευτής MSc PhD(c)

Παπανικολάου Σοφία Νοσηλεύτρια MSc PhD

Κριλή Αλεξάνδρα Νοσηλεύτρια MSc

Πανάγου Ευγενία Νοσηλεύτρια

Καρατσικάκης Απόστολος Νοσηλευτής MSc

Ομάδα υποστήριξης: Τμήμα Ελέγχου Ποιότητας, Έρευνας & Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης

Αρ. Πρωτοκόλλου : 18	Δεκέμβριος 2025
Απόφαση Δ.Σ.: Συνεδρίαση 3 ^η της 21/01/2026	Θέμα : 47 ^ο

Δράσεις για την Ασφάλεια των Ασθενών

Σύμφωνα με την 3η Παγκόσμια πρόκληση για την Ασφάλεια των Ασθενών: «Φαρμακευτική χορήγηση χωρίς σφάλματα – Medication Without Harm», οι μη ασφαλείς πρακτικές διαχείρισης φαρμάκων και τα σφάλματα στη φαρμακευτική αγωγή είναι δύο από τις κύριες αιτίες βλαβών, παγκοσμίως, που μπορούν με κατάλληλη οργάνωση και εκπαίδευση να αποφευχθούν στα συστήματα υγειονομικής φροντίδας.

Τα σφάλματα στη φαρμακευτική αγωγή πλήττουν περίπου 1,5 εκατομμύριο ανθρώπους ετησίως, προκαλώντας επιπλέον σωματικές βλάβες. Η πιθανότητα σφάλματος στη διαχείριση-χορήγηση των φαρμακευτικών αγωγών αυξάνει συνεχώς καθώς μεγαλώνει ο αριθμός των διαθέσιμων στην αγορά φαρμάκων και σκευασμάτων. Σύμφωνα με μια έρευνα της *European Commission (2014)* τα τρία τέταρτα περίπου των ερωτηθέντων στην Ελλάδα (78%) εξέφρασαν την πεποίθηση ότι υπάρχει ισχυρή πιθανότητα οι ασθενείς να υποστούν βλάβη κατά την νοσοκομειακή φροντίδα.

Το τμήμα Διασφάλισης της Ποιότητας Υπηρεσιών Υγείας, Κλινικού Ελέγχου και Διακυβέρνησης του Οργανισμού Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία (ΟΔΙΠΥ) εξέδωσε ένα εγχειρίδιο οδηγιών (εναρμονισμένο με τις οδηγίες του ΠΟΥ) που αφορά στους *διεθνείς στόχους* για την ασφάλεια των ασθενών. Εξ αυτών, ο 3^{ος} Στόχος αναφέρεται στην *ασφαλή χορήγηση φαρμάκων υψηλού κινδύνου* και έχει σκοπό να συντελέσει στην μείωση του παγκόσμιου βάρους των βλαβών που σχετίζονται με τη χρήση φαρμάκων και δύνανται να αποφευχθούν κατά 50%.

Ως αρχικές προτεραιότητες της δράσης αυτής έχουν προσδιοριστεί τρεις βασικοί άξονες για την ασφάλεια των φαρμάκων: η διαχείριση φαρμάκων υψηλού κινδύνου, η καταπολέμηση της πολυφαρμακίας, και οι ασφαλείς μεταβάσεις στο περιβάλλον φροντίδας (transitions of care).

Στην συνέχεια παρατίθενται κατάλογοι φαρμάκων για τους οποίους απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή και εγρήγορση στη διαχείριση και χορήγησή τους, καθώς και οδηγίες για τη σήμανση και ασφαλή φύλαξή τους.

Διαδικασία και εφαρμογή-βελτίωση της ασφάλειας των φαρμάκων υψηλού κινδύνου και φαρμάκων LASA

Τα **Φάρμακα Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ)** και τα **Φάρμακα LASA** αποτελούν φαρμακευτικά προϊόντα ή κατηγορίες φαρμάκων που ενέχουν, αν δεν χρησιμοποιηθούν σωστά, υψηλό κίνδυνο πρόκλησης βλάβης στον άνθρωπο. Για την ενημέρωση όλου του προσωπικού, συντάχθηκε το παρόν πρωτόκολλο με ΦΥΚ και LASA φάρμακα, το οποίο θα αξιολογείται και θα αναθεωρείται σε ετήσια βάση.

- Πριν την αποθήκευση των φαρμάκων αυτών στις κλινικές, απαιτείται η **ευδιάκριτη** σήμανση τους (**κόκκινο -κίτρινο**) ώστε να γίνεται εύκολα η αναγνώριση και ο διαχωρισμός τους.

- ✓ **Με κόκκινη σήμανση: ΦΥΚ (HIGH ALERT- DOUBLE CHECK!)**

- ✓ **Με κόκκινη σήμανση: ΦΥΚ (HIGH RISK- MUST BE DILUTED!)**

HIGH RISK-
MUST BE
DILUTED!

- ✓ **Με κίτρινη σήμανση: ΦΑΡΜΑΚΑ! LOOK ALIKE and/or SOUND-ALIKE (ΠΡΟΣΟΧΗ!LASA)**

**LOOK ALIKE
SOUND ALIKE**

- Τα **ΦΥΚ** και τα LASA συνταγογραφούνται στο Φάκελο Ασθενούς με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα με σκοπό τη διαφοροποίηση τους από τα υπόλοιπα φάρμακα.
- Ειδικά για τα διαλύματα πυκνών ηλεκτρολυτών, ο κλινικός νοσηλευτής ελέγχει, πριν τη χορήγησή τους στον ασθενή, την αναγκαιότητα χορήγησης και την περιεκτικότητα του διαλύματος.

Φάρμακα υψηλού κινδύνου (ΦΥΚ)

(HAM – High alert medication)

Τα **Φάρμακα Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ)** είναι η κατηγορία των φαρμάκων που η χορήγησή τους ακόμα και στις σωστές δόσεις ενέχει σοβαρό κίνδυνο πρόκλησης βλάβης. Παρ' ότι τα λάθη που σχετίζονται με τα **Φάρμακα Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ)** (**HAM – High alert medication**) είναι σπανιότερα, οι συνέπειες τους είναι ξεκάθαρα πιο επιβλαβείς για τους ασθενείς. Στα ΦΥΚ περιλαμβάνονται φάρμακα που διεθνώς εμπλέκονται σε υψηλό ποσοστό σφαλμάτων, όπως η ινσουλίνη, η ηπαρίνη, οι χημειοθεραπευτικοί παράγοντες, τα αντίδοτα, τα οπιοειδή, καθώς και φάρμακα με στενό θεραπευτικό δείκτη (π.χ. διγοξίνη).

Φάρμακα LASA

(Look-alike/sound-alike)

Εκτός από τα φάρμακα υψηλού κινδύνου, αυξημένος κίνδυνος φαρμακευτικών λαθών καταγράφεται και για τα φάρμακα των οποίων η συσκευασία και η επισήμανση μοιάζουν μεταξύ τους **Look-alike**, (π.χ. Dormical 50mg και Dormical 15mg) ή ακούγονται το ίδιο **sound-alike**, (π.χ. Xanax και Zantac).

Απαιτούμενα έντυπα εξοπλισμού

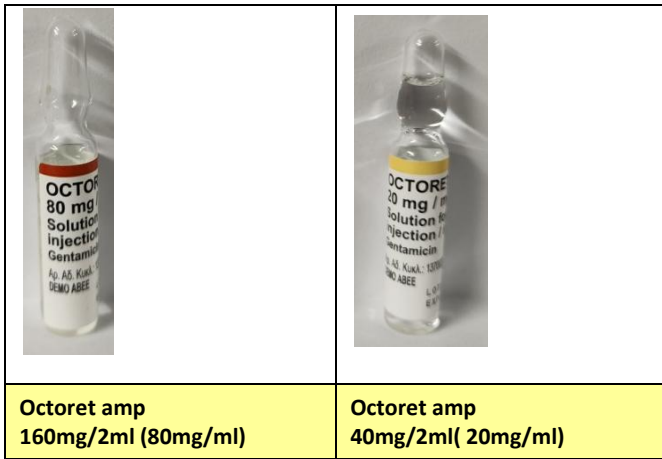
Φάρμακα υψηλού κινδύνου (ΦΥΚ)

(HAM – High alert medication)

Αναισθησιολογικά φάρμακα	PROPOFOL	KETAMINE	ETOMIDATE (HYPNOMIDATE)	THIOPENTAL
	DORMIDEN	FENTANYL	ABSTRAL	DUROGESIC
	VELLOFENT	FENTADUR	LONARID-N	LONALGAL
	MORPHINE	NALPAIN	PETHIDINE	PALEXIA
	TRAMAL	TROPIUM	ZALDIAR	ROPIVACAINE
	CISATRAL	LYCITROPE		
Αδρενεργικοί Αγωνιστές	EPINEPHRINE (ADRENALINE)	PHENYLEPHRINE	NOREPINEPHRINE (NORADREN)	
Αδρενεργικοί Ανταγωνιστές	PROPRANOLOL (INDERAL, DOCITON)	METOPROLOL (BETALOC)	LABETALOL (TRANDATE, LABETALOL)	ESMOLOL (BREVIBLOC, ESMOBETA, ESMOCARD)
	LANDIOLOL (RAPIBLOC)			
Αντιαρρυθμικά	LIDOCAINE (CONSOLID)	AMIODARONE (ANGORON)	PROCAINAMIDE (BIOCORYL)	IBUTILIDE (CORVERT)
	FLECAINID (FLECARDIA)			
Αντιθρομβωτικοί παράγοντες	HEPARIN	ALTEPLASE (ACTILYSE)	TENECTEPLASE (METALYSE)	TIROFIBAN (AGGRASTAT)
	ENOXAPARINE (CLEXANE)	TINZAPARINE (INNOHEP)	BEMIPARINE (IVOR, IVORMAX)	DABIGATRAN (PRADAXA)
	RIVAROXABAN (XARELTO)	APIXABAN (ELIQUIS)	FONDAPARINUX (ARIXTRA)	
Επισκληρίδια, ενδοουρηθρικά, ενδοκυστικά	ROPIVACAINE	ARA-CELL	METHOTREXATE	EPIRUBICIN
Ινότροπα φάρμακα	DIGOXIN	DOBUTAN	DOPAMINE	NORADREN
	SIMDAX			
Ινσουλίνες	SOLOSA	DIAMICRON	HUMULIN REGULAR	ACTRAPID 100IU
	TRESIBA	LANTUS	NOVORAPID	
Ειδικά Φαρμακευτικά Σκευάσματα	SODIUM CHLORIDE 15% AMP 10ML	POTASSIUM CHLORIDE 10% AMP 10ML	CALCIUM GLUCONATE 5%AMP 10ML	STERILE WATER 1000ML
Αντίδοτα	ANTIVENIN	Για δήγμα αράχνης - μαύρη χήρα		
	AKINETON	Για εξωπυραμιδικές εκδηλώσεις		
	ATROPINE	Για μουσκαρινικές εκδηλώσεις από οργανοφωσφορικά και καρβαμιδικά ,γεωργικά φάρμακα κ.α		
	ΑΝΤΙΟΦΙΚΟΣ ΟΡΟΣ	Για δήγματα από οχιές		
	DESFERAL	Για την αφαίρεση πλεονάζοντος σιδήρου και αργιλίου από τον οργανισμό		
	FLUMAZENIL	Για τις βενζοδιαζεπίνες και την αιθανόλη		
	NALOXON	Για οπιούχα - αιθανόλη κ.α.		
	ΕΝΕΡΓΟΣ ΑΝΘΡΑΚΑΣ (TOXICARB)	Για δέσμευση τοξικών ουσιών		
	METHYLENE BLEU	Για νιτρώδη κ.α		
	KONAKION	Για αντιπηκτικά - ποντικοφάρμακα		
	N-ACETYLOCYSTEINE	Για την παρακεταμόλη		
	PHYSOSTIGMINE (ANTICHOLIUM)	Για τα αντιχολινεργικά		
	PROTAMINE SULPHATE	Για την ηπαρίνη		

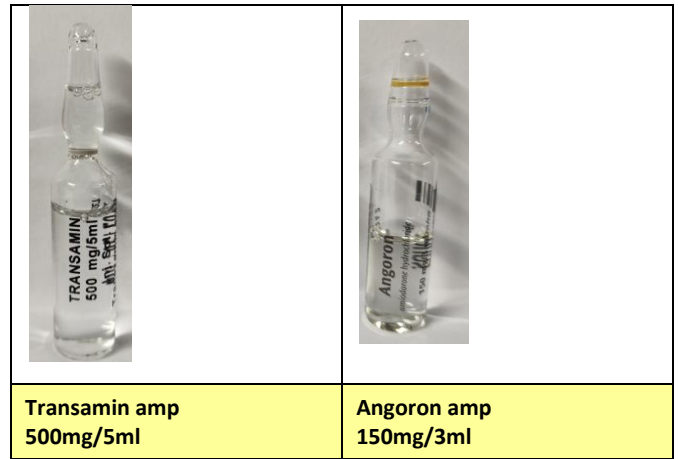
Φάρμακα LASA (Look-alike)

			
<p>Adrenaline amp 1mg/1ml</p>	<p>Atropine amp 1mg/1ml</p>	<p>Aminophylline 250mg/10ml</p>	<p>Sodium chloride 0.9% 10ml</p>
			
<p>Apotel amp 1000mg/6,7ml</p>	<p>Spasmo apotel amp 600mg+20mg/4ml</p>	<p>Apotel plus amp 600mg+20mg/4ml</p>	<p>Demoren amp 0.5mg+2.5mg/2.5ml</p>
			
<p>Zyrolen amp 0.5mg/2ml</p>	<p>Demoxate amp 0.5mg/5ml</p>	<p>Noradren amp 8mg/4ml</p>	<p>Digoxin amp 0.5mg/2ml</p>
			
<p>Hydroflur amp 20mg/2ml</p>	<p>Vialax amp 50mg/2ml</p>	<p>Dormixal amp 50mg/10ml</p>	<p>Dormixal amp 15mg/3ml</p>
		<p>Levetiracetam amp 500mg/5ml</p>	<p>Zophralen amp 8mg/4ml</p>

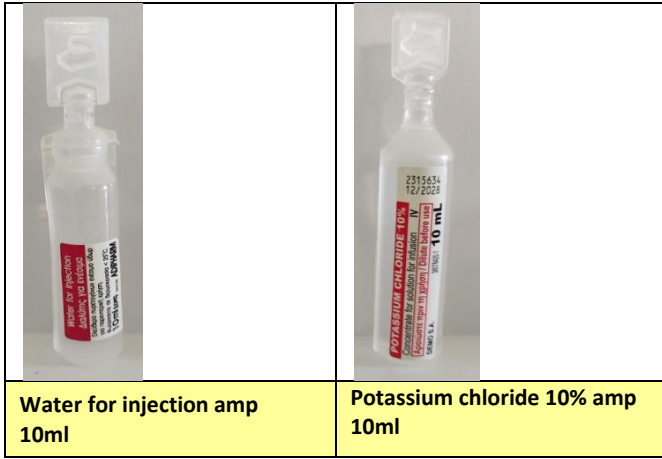
Octoret amp
160mg/2ml (80mg/ml)

Octoret amp
40mg/2ml(20mg/ml)

Transamin amp
500mg/5ml

Angoron amp
150mg/3ml

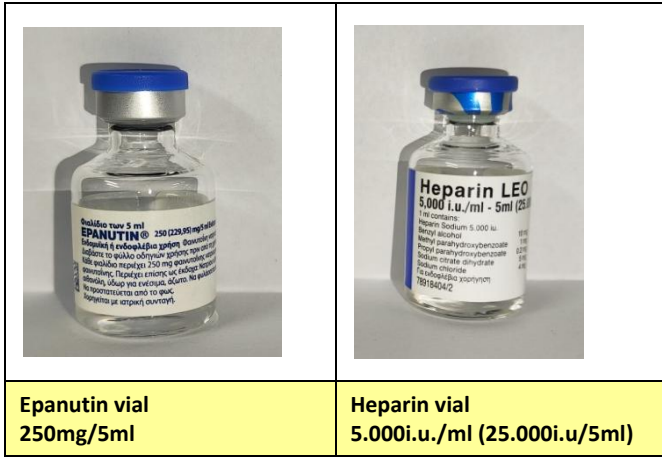
Water for injection amp
10ml

Potassium chloride 10% amp
10ml

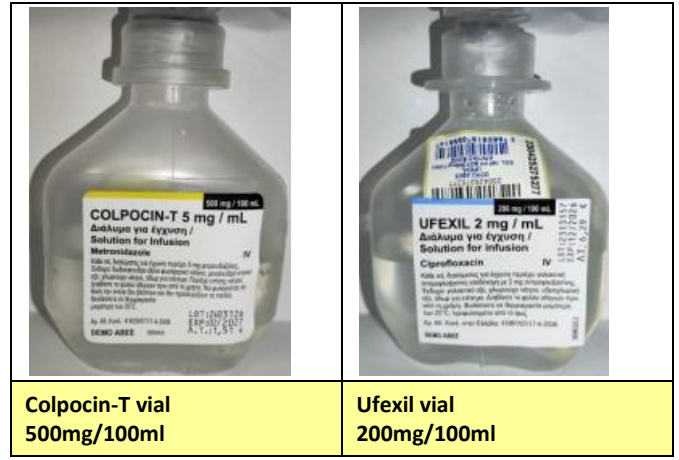
Sodium chloride 0.9% bag
100ml

Metronidazole bag
500mg/100ml

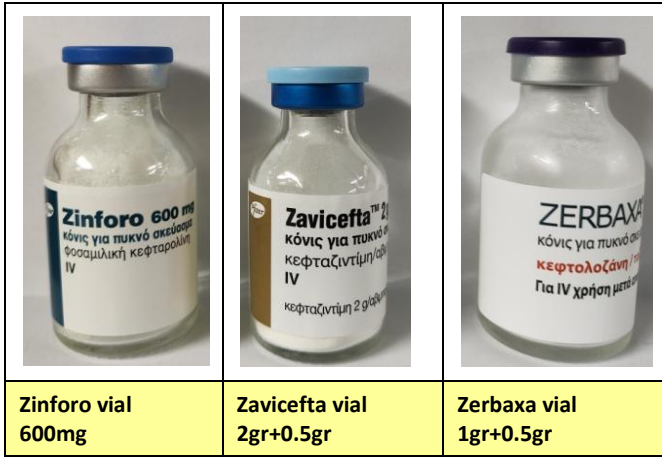
Epanutin vial
250mg/5ml

Heparin vial
5.000i.u./ml (25.000i.u/5ml)

Colpocin-T vial
500mg/100ml

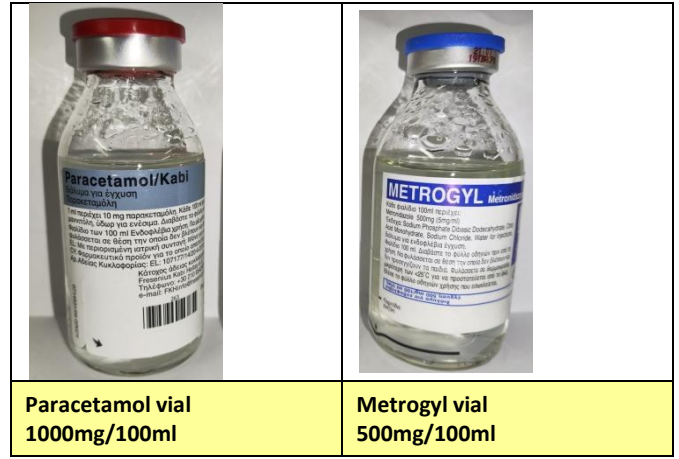
Ufexil vial
200mg/100ml

Zinforo vial
600mg

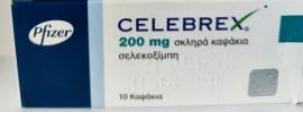
Zavicefta vial
2gr+0.5gr

Zerbaxa vial
1gr+0.5gr

Paracetamol vial
1000mg/100ml

Metrogyl vial
500mg/100ml

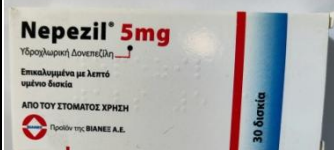

	
Dalacin c tb 300mg	Celebrex tb 200mg

	
Cholzet caps 10mg/20mg	Cholzet caps 10mg/40mg

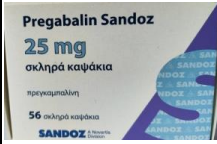

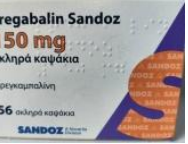
	
Medrol tb 4mg	Detrusitol tb 2mg

		
Micardis tb 80mg	Micardis Plus 80mg/25mg	Micardis Plus 80mg/12.5mg

	
	
Minitran tb 4mg+10mg	Minitran tb 4mg+25mg
Minitran tb 2mg+10mg	Minitran tb 2mg+25mg

	
Nepezil tb 5mg	Nepezil tb 10mg

	
Peptan tb 20mg	Peptan tb 40mg

		
Pregabalin caps 25mg	Pregabalin caps 75mg	Pregabalin caps 150mg

Ranolazine tb 375mg	Ranolazine tb 500mg	Ranolazine tb 750mg

Unimazole tb 5mg	Unimazole tb 10mg	Unimazole tb 20mg

T4 tb 62µg	T4 tb 88µg
T4 tb 75µg	T4 tb 100µg

T4 tb 112µg	T4 tb 150µg
T4 tb 137µg	T4 tb 175µg
	T4 tb 200µg

Trileptal tb 300mg	Lopresor tb 100mg
Trileptal tb 600mg	Tegretol tb 400mg

Trajenta tb 5mg	Twynsta tb 40mg/5mg	Twynsta tb 80mg/10mg

Zyprexa tb 5mg	Zyprexa tb 10mg	Zyprexa tb 20mg

Xarelto tb 10mg	Xarelto tb 15mg	Xarelto tb 20mg

Φάρμακα LASA (Sound-alike)

DRUG	CONFUSED DRUG
Accu-Thyrox	Euthyrox
Adelone	Apilone
Adelone	Kerlone
Adriblastina	Vinblastine
Aerolin	Furolin
Aflen	Daflon
Alphazol	Laprazol
Arcoxia	Paroxia
Aripiprazole	Omeprazole
Artane	Olartan
Avodart	Duodart
Azapine	Azathioprine
Azacididine	Azathioprine
Bendamustine	Betafusine
Betaloc	Labetalol
Betnovate	Butavate
Bikalen	Briklin
Brevibloc	Rapibloc
Carvedilen	Carvedilol
Carvedilen	Curilen
Cisplatin	Carboplatin
Cisplatin	Oxaliplatin
Cisplatin	Oxaviatin
Corvert	Coveram
Corvert	Octoret
Dalacin	Doralin
Dalacin	Lexacin
Deltius	Eliquis
Demolox	Demefur
Depakine	Dopamine
Deprevix	Eprex
Dexadose	Dexdor
Dexadose	Ladose
Dexaton	Evaton-D
Dexaton	Evaton-T
Dicetel	Docetaxel
Docetaxel	Paclitaxel
Dipen	Diuren
Dorm	Dotarem
Dormixal	Orizal
Dormixal	Xozal
Droll	Lyo-drol
Droll	Medrol
Empressin	Glypressin
Epirubicin	Doxorubicin
Eplerium	Pirium
Exocin	Oxytocin
Fluconazole	Flumazenil
Fludex	Fudesix
Fosfocin	Oflocasin
Fugnizor	Fungospor

Glopir	Salospir
Glucagen	Glucophage
Humulin	Humalog
Holostatin	Leustatin
Hydracort	Travocort
Ilomedin	Nimedine
Inegy	Invega
Infacolic	Rifacol
Iritec	Renitec
Isentress	Intrabest
Istergan	Virgan
Lacipil	Lipidil
Lantus	Latuda
Lomexin	Lexacin
Lonquex	Leponex
Minurin	Minirin
Mitomycin	Minocin
Mitrotan	Minitran
Mycazole	Unimazole
Nafloxin	Naloxone
Nepresol	Neupro
Nitrolingual	Nitrong
Olumiant	Solian
Ondansetron	Palonosetron
Paxen	Zepraxen
Pensordil	Monosordil
Pensordil	Plendil
Piramil	Pramital
Plavix	Lasix
Ponstan	Prostin
Presidin	Glypressin
Prolia	Prolipid
Remsima	Tresiba
Salofalk	Ursofalk
Sivinar	Sevikar
Smoflipid	Prolipid
Solidon	Solian
Solu-cortef	Solu-medrol
Tazorex	Tobrex
Tenormin	Tormis
Theracor	Travocort
Tobradex	Tobrazid
Tobradex	Tobrex
Transamin	Inosamin
Valtrex	Salurex
Veracol	Veralox
Vesanoid	Vesicare
Vfend	Venofer
Vfend	Vimpat
Vitalipid	Intralipid
Votrient	Voltaren
Vurdon	Vioridon
Xylocaine	Xylozan
Zophralen	Zepraxen

Εφαρμογή πρωτοκόλλου συνοπτικά

1. Διαθέσιμη λίστα **Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) (HAM)** για την ενημέρωση όλου του προσωπικού
2. Αναθεώρηση της λίστας στο πρώτο τρίμηνο κάθε έτους και εκτάκτως όποτε κριθεί αναγκαίο
3. Φύλαξη των **Φάρμακων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) (HAM)** σε ξεχωριστό χώρο/ερμάριο από τα υπόλοιπα φάρμακα
4. Σήμανση του χώρου με την ένδειξη: **(HIGH ALERT- DOUBLE CHECK!)**

Αλγόριθμος διαχείρισης φαρμακευτικών λαθών

- Ενημέρωση προϊσταμένου/υπεύθυνου νοσηλευτή ωραρίου εργασίας/εφημερεύοντος ιατρού
- Αξιολόγηση/αντιμετώπιση ασθενούς
- Καταγραφή φαρμακευτικού λάθους
- Διερεύνηση αιτιών και σοβαρότητας φαρμακευτικού λάθους
- Εφαρμογή στρατηγικών μείωσης φαρμακευτικών λαθών

Κατηγοριοποίηση φαρμακευτικών λαθών βάσει των επιπτώσεων (National Coordinating Council for Medication error Reporting and Prevention, 2001)

1. Απουσία λάθους (No error)

- I. Συμβάν με δυνατότητα πρόκλησης λάθους

2. Μη ζημιογόνα λάθη (Error, no harm)

- II. Λάθος που δεν έφτασε στον ασθενή
- III. Λάθος που έφτασε στον ασθενή χωρίς επίπτωση
- IV. Λάθος χωρίς επίπτωση αλλά με αυξημένη παρακολούθηση του ασθενή

3. Ζημιογόνα λάθη (Error, harm)

- V. Λάθος που έχρηζε επιπρόσθετης φαρμακευτικής αγωγής ή παρέμβασης και προκάλεσε προσωρινή βλάβη
- VI. Λάθος που έχρηζε παράταση νοσηλείας και προκάλεσε προσωρινή βλάβη
- VII. Λάθος που προκάλεσε μόνιμη βλάβη
- VIII. Λάθος με δυνητικά θανατηφόρες επιπτώσεις

4. Θανατηφόρα λάθη (Error, death)

- IX. Λάθος που προκάλεσε το θάνατο του ασθενή

Καταγραφή και έλεγχος των φαρμάκων υψηλού κινδύνου / Νοσηλευτικό τμήμα – Νοσηλευτικές Ενέργειες

Ενέργειες	Αιτιολόγηση
Προμήθεια	
<p>1. Ενημερωθείτε για τον κατάλογο Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) (HAM)</p> <p>2. Ενημερωθείτε για τον κατάλογο φαρμάκων LASA και ελέγξτε ποιά χρησιμοποιείτε στο τμήμα σας.</p> <p>3. Προσαρμόστε την ποσότητα και τη λίστα φαρμάκων υψηλού κινδύνου στις ανάγκες του νοσηλευτικού τμήματος.</p>	<p>Αποτελεσματικός έλεγχος και περιορισμός της πιθανότητας λάθους.</p>
Αποθήκευση	
<p>1. Τοποθετήστε όλα τα Φάρμακα Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) που διαθέτετε στο τμήμα σας, σε ξεχωριστό ερμάριο που κλειδώνει.</p> <p>2. Επικολλήστε στο ερμάριο την ειδική σήμανση: "HIGH ALERT DOUBLE CHECK"</p> <p>3. Ξεχωρίστε τα φάρμακα LASA που διαθέτετε στο τμήμα σας.</p> <p>4. Τοποθετήστε τα σε ξεχωριστά, όχι γειτονικά, ράφια με την ένδειξη LASA</p> 	<p>Αποφυγή επιλογής λάθος σκευάσματος.</p>
Συνταγογράφηση	
<p>1. Εφαρμόστε αυστηρή τεκμηρίωση στη συνταγογράφηση των Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) (HAM): δόση, συχνότητα, οδό χορήγησης, ροή.</p>	<p>Αποφυγή παρανόησης λόγω ελλιπών πληροφοριών ή κακογραμμένων οδηγιών.</p>

<p>2. Αποφύγετε τη χρήση συντομογραφίας στη συνταγογράφηση Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ)</p>	
<p>3. Η συνταγογράφηση πρέπει να είναι ευκρινής και ευανάγνωστη. Χρησιμοποιείστε υπολογιστή, αν είναι εφικτό.</p>	
<p>Προετοιμασία</p>	
<p>1. Απομακρύνετε από τα τροχήλατα νοσηλείας τα διαλύματα πυκνών ηλεκτρολυτών. (HIGH RISK- MUST BE DILUTED!)</p>	<p>Μείωση της πιθανότητας λάθους.</p>
<p>2. Προετοιμάστε τα Φάρμακα Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) παρουσία και δεύτερου νοσηλευτή.</p>	
<p>Χορήγηση</p>	
<p>1. Πρίν τη χορήγηση των Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) ελέγξτε δύο φορές το όνομα του ασθενούς, το όνομα του φαρμάκου, την περιεκτικότητα, τη δόση, την οδό χορήγησης, το ρυθμό χορήγησης.</p>	<p>Ελαχιστοποίηση πιθανότητας λάθους.</p>
<p>2. Βεβαιωθείτε ότι δεν περισπάται η προσοχή σας κατά τη διάρκεια της χορήγησης.</p>	<p>Αποφυγή λάθους λόγω περισπασμού.</p>
<p>3. Χορηγήστε τα διαλύματα που περιέχουν Φάρμακα Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) με αντλίες ροής.</p>	<p>Αποφυγή λαθών στο ρυθμό χορήγησης.</p>
<p>4. Τοποθετείστε ταμπέλες στις άκρες των γραμμών έγχυσης.</p>	<p>Διακρίνονται εύκολα από γραμμές έγχυσης άλλων σκευασμάτων.</p>
<p>5. Αποφύγετε την προφορική οδηγία των Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ). Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης οι οδηγίες πρέπει να επαναλαμβάνονται και να επιβεβαιώνονται.</p>	<p>Αποφυγή λαθών λόγω παρανόησης ή παρερμηνείας.</p>

Παρακολούθηση	
1. Εφαρμόστε αυξημένη παρακολούθηση του ασθενούς κατά την χορήγηση των Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) . Παρακολουθείστε την ανταπόκρισή του.	Έγκαιρη αναγνώριση επιπλοκών και ταχεία αντιμετώπιση.
2. Τεκμηριώστε την παρακολούθηση με καταγραφή των ζωτικών σημείων.	
Εκπαίδευση	
1. Ενημερώστε το εμπλεκόμενο προσωπικό για την κατηγοριοποίηση των φαρμάκων HAM και LASA .	Απαιτείται κατάλληλα εκπαιδευμένο και ενημερωμένο προσωπικό για την ελαχιστοποίηση λαθών κατά τον χειρισμό των φαρμάκων HAM και LASA .
2. Εκπαιδεύστε το προσωπικό στον ασφαλή χειρισμό των Φαρμάκων Υψηλού Κινδύνου (ΦΥΚ) .	

***ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ**

Λόγο της πληθώρας των φαρμακευτικών σκευασμάτων και των ιδιαιτεροτήτων της κάθε κλινικής σχετικά με την προμήθεια φαρμάκων το κάθε Νοσηλευτικό τμήμα δύναται να προσθέσει στον κατάλογο των **LASA** συσκευασίες (fl, caps, tb) που χρησιμοποιεί και θεωρεί ότι ανήκουν στην κατηγορία των **LASA** (η συσκευασία και η επισήμανση μοιάζουν μεταξύ τους **Look-alike** ή ακούγονται το ίδιο **sound-alike**).

Βιβλιογραφία

1. Medication Safety in High-Risk Situations. Geneva: World Health Organisation. 2019.
2. ISMP high-alert medications. In: Institute for Safe Medication Practices. Horsham (PA): Institute for Safe Medication Practices; 2019
3. Wood ME, Lapane KL, van Gelder MMHJ, Rai D, Nordeng HME. Making fair comparisons in pregnancy medication safety studies: An overview of advanced methods for confounding control. *Pharmacoepidemiol Drug Saf.* 2018;27(2):140-7.
4. Sheikh A, Rudan I, Cresswell K, Dhingra-Kumar N, Tan ML, Hakkinen ML, et al. Agreeing on global research priorities for medication safety: an international prioritisation exercise. *Journal of Global Health.* 2019;9(1).
- 5 . National Coordinating Council for Medication error Reporting and Prevention. Recommendations to Enhance Accuracy of Administration of Medications. Διαθέσιμο σε: <https://www.nccmerp.org/recommendations-enhance-accuracy-administration-medications>
6. Institute for Safe Medication Practices (Available at <https://www.ismp.org/>) a) High-Alert Medications in Long-Term Care (LTC) Settings b) High-Alert Medications in Community/Ambulatory Care Settings c) High-Alert Medications in Acute Care Settings
7. Christine Koczmar, ISMP Canada, Hospital News, August 2003. High Alert Medications: No Room for Errors.
8. Medication error prevention: potassium chloride [Patient Safety Alert]. *Int J Qual health Care.* 2001;13;155
9. How-to Guide: Prevent Harm from High-Alert Medications. Cambridge, MA: Institute for Healthcare Improvement; 2012. (Available at www.ihl.org).
10. ASHP Guidelines on Preventing Medication Errors in Hospitals Medication Safety– Guidelines 267-289. (<https://www.ashp.org>)
11. ISMP. (Institute for Safe Medication Practices)- List of Confused Drug Names: <http://www.ismp.org/gools/confuseddrugnames.pdf>
12. The Joint Commission, Look-alike/sound-alike drug list: <http://www.iointcommission.org>